

FREON is in 2022 gestart als samenwerking van een tiental Friese partijen. Als Friese Energie Ontwikkelingsnetwerk zien we mogelijkheden voor het produceren van betaalbare, groene energie met lokale partijen in energiehubs. Hiervoor is verbinding gezocht met de provincie. Na anderhalf jaar gezamenlijk onderzoek naar de haalbaarheid en betaalbaarheid van de Local4Local energiehubs is maart 2024 een duidelijke conclusie getrokken: ‘eigen’ energiehubs leiden tot efficiënter gebruik van de netcapaciteit waarbij het mogelijk is om, tegen een stabiele en concurrerende energieprijis, lokaal energie te leveren. Hierbij blijven de financiële opbrengsten grotendeels binnen de regio.

Wie zijn FREON?

Het Friese Energie Ontwikkelingsnetwerk* bestaat uit een groeiende groep van mensen en organisaties die nauw betrokken zijn bij de energietransitie in Fryslân. Dit netwerk heeft veel kennis van de ontwikkeling van duurzame energieproductie, goede relaties in de provincie Fryslân met overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven en financiële middelen om deze projecten samen te realiseren. In de overtuiging dat iedereen in Fryslân daar beter van wordt.

Coöperatie Ús FREON

Eén van de aanbevelingen in het onderzoeksrapport naar de haalbaarheid van energiehubs in Friesland is om aan de slag te gaan met concrete pilots. Die handschoen pakt FREON graag op. Hiervoor is in april 2024 Coöperatie Ús FREON opgericht. De coöperatie heeft inmiddels meer dan 60 leden en groeit nog steeds. Iedereen, individuen, coöperaties, bedrijven en maatschappelijke organisaties, kunnen lid worden van Coöperatie Ús FREON. De enige voorwaarde is dat je in Friesland woont of werkt.

Wat is de rol van FREON?

In Local4Local energiehubs werken lokale energiecoöperaties, grondeigenaren, bedrijven en maatschappelijke organisaties samen. Zo

kunnen vraag en aanbod gekoppeld worden en zoveel mogelijk gebalanceerd. Het concept van een energiehub is in ontwikkeling. Hoewel het vast staat dat energiehubs een belangrijke rol gaan spelen in het energiesysteem van de toekomst, is de overgang naar dit systeem een uitdagend proces waarin veel gebeurt. Dat zie je terug in het werk van FREON. We zijn van het praten én van het doen. FREON wil maximaal bijdragen aan een succesvolle energietransitie in Fryslân. We doen dit in veel verschillende rollen:

Verbinder: Samenwerken met bedrijven, overheid, coöperaties, instellingen en burgers is een cruciaal onderdeel van de aanpak van FREON. Want alleen samen krijgen we een blauwdruk voor energiegemeenschappen (met maximaal lokaal eigendom) van de grond.

Aanjager: sinds onze start in 2022 hebben we met onze inspanning en samenwerking onder meer bereikt dat er nu een gedegen onderzoek op tafel ligt waar iedereen (provincie, gemeente, Friese Energie Tafel, FREON partijen) achter staat en waarin concrete aanbevelingen voor Gedeputeerde Staten, Provinciale Staten en maatschappelijke partijen zijn opgenomen, er een nauwe samenwerking is met gemeenten en provincie, we in dialoog zijn met Liander én we met onze leden aan de slag zijn met het

uitwerken van pilots voor de ontwikkeling van regionale energiehubs.

Coöperatie: de Coöperatie Ús FREON U.A. is opgericht, met een bestuur en 61 leden, die hebben geïnvesteerd in dit plan.

Investeerder: Per energiehub wordt een energiegemeenschap ingericht, een coalitie van lokale partijen. In Westergo (gemeente Waadhoeke) is FREON hiermee begonnen. De coöperatie investeert mee, maar alleen met een minderheidsaandeel voor maximaal lokaal eigendom. Door te participeren brengen de samenwerkende partijen de noodzakelijke fondsen bij elkaar en kan FREON een pilot helpen uit de startblokken te komen. FREON probeert ook geld op te halen via subsidies en andere bronnen.

Kennispartner: de leden en partners van FREON hebben veel kennis en ervaring met de ontwikkeling en realisatie van duurzame energieopwek. Het ontwikkelen en delen van de kennis die wordt opgedaan in de pilots is essentieel om onze ideeën te versterken en verder te verspreiden. In het gezamenlijke onderzoek is al heel veel kennis verzameld en getoetst. Tegelijkertijd willen we van elkaar leren, zowel intern als extern, door samenwerking met andere regio's en bijvoorbeeld door deelname in het vooruitstrevende MOOI-programma.

Netwerker: waar bestuurders, beleidsmakers, ondernemers en inwoners kennis maken, ambities verbinden en kennis delen, ontstaan kansen voor een energiehub. FREON maakt werk van het versterken van het netwerk waardoor de gedeputeerde het onderzoek omarmt en zich in wil inzetten om met de aanbevelingen aan de slag te gaan, we bekend zijn bij de Statenleden en met nagenoeg elke fractie contact hebben, het FREON consortium en de achterban zijn aangehaakt en daardoor steeds meer mensen in Fryslân onze propositie en onze waarden kennen en begrijpen én waardoor we met steeds meer Friese bedrijven een samenwerking hebben.

Iedere Fries kan meedoen

Coöperatie Ús FREON nodigt bedrijven, instellingen en burgers uit om zich aan te sluiten bij FREON en gezamenlijk drie tot vijf pilots uit te werken voor een energiehub. 'Samen sterker'

betekent dat we nadrukkelijk ook professionele partijen in de Friese energietransitie uitnodigen om mee te doen, van Liander tot Vattenfall en van Ventolines tot Ekwadraat. In onze visie zijn alle afnemers en producenten van energie in Fryslân onderdeel van de energietransitie en staan we voor vergelijkbare uitdagingen. Samenwerking is de sleutel naar duurzame oplossingen.

Met inmiddels bijna 70 leden wordt komend jaar gewerkt aan het versterken van de coöperatie, het aanjagen van kennisdeling en – vooral – de ontwikkeling van regionale energiehubs. Bijdragen aan betaalbare en betrouwbare energie van en voor iedereen in Friesland - inwoners, bedrijven én maatschappelijke organisaties kan op verschillende manieren:

1. lidmaatschap van Coöperatie Ús FREON:
samen kennis ontwikkelen, delen en toepassen in concrete energiehubs. Bij de coöperatie heeft ieder lid één stem, ongeacht de hoogte van de financiële bijdrage.
2. investeren in energiehubs en daarmee mede-eigenaar worden en profiteren van toekomstige rendementen
3. je op een andere manier verbinden aan dit initiatief, bijvoorbeeld met jouw kennis en kunde of door middel van sponsorschap

Meepraten en meedenken kan ook op een andere manier. Komende tijd zijn er vele bijeenkomsten in dorpshuizen en buurthuizen. Per energiegemeenschap moet worden bepaald wat haalbaar en aanvaardbaar is. Het Friese landschap is kwetsbaar, dus waar realiseer je opwek met wind en zon? Welke andere technieken zijn mogelijk en welke energiebesparingen kunnen inwoners realiseren? Waar zijn kansen aanwezig voor het versterken van maatschappelijke waarden? FREON nodigt iedereen uit om mee te praten.

Meer weten? Neem dan contact met ons op. Kijk op onze website www.freonfryslan.frl voor meer informatie, mail naar info@freonfryslan.frl of bel 030 753 31 00. We komen graag in contact.